

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Rutschem ve věci

žalobců:

- a) A. A.
- b) A. A.
- c) D. A.
- d) S. A.

všichni zastoupeni JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem
se sídlem v Hradci Králové, Šafaříkova 666/9

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra

Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o spojených žalobách proti rozhodnutím žalovaného ve věci mezinárodní ochrany
ze dne 24. srpna 2018, č. j. OAM-437/ZA-ZA11-ZA17-2017, č. j. OAM-436/ZA-ZA11-
ZA17-2017a č. j. OAM-435/ZA-ZA11-ZA17-2017

takto:

- I. Žaloby se zamítají.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Shora označenými rozhodnutími žalovaného nebyla žalobcům udělena mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žalob

2. Tato rozhodnutí napadli žalobci v celém rozsahu včas podanými žalobami, v podstatě shodného obsahu.
3. Základem je žaloba žalobce a), neboť na důvody, pro které žádá o udělení mezinárodní ochrany on, odkazují i zbývající žalobci (jeho žena, syn a nezletilá dcera).
4. Žalobce a) uvedl, že žádost o mezinárodní ochranu podal z důvodu jeho obavy z pronásledování a nelidského zacházení a trestu v Ázerbájdžánu. Tato hrozba je dle něho reálná, protože tam byl zadržen v souvislosti s úmrtím vysoce postavené osoby (představeného Apšeronského regionu) a jeho bratra. Ze strany tohoto představeného byla vůči osobě žalobce nevraživost, protože odmítl sloužit v jeho ochrance. To představeného urazilo, protože žalobce byl jeho vzdálený bratranec. Žalobce vyjádřil obavu, že z toho důvodu mu hrozí nespravedlivý proces a následné nespravedlivé odsouzení k trestu odnětí svobody v nelidských podmínkách, resp. mučení k vynucení přiznání.
5. Žalobce a) zdůraznil, že se opírá o vlastní zkušenost, mj. též zadržení v policejní cele, a to právě v souvislosti se smrtí svého vzdáleného bratrance. Nejde tedy o žádné fabulativní tvrzení či tvrzení z doslechu, jak konstatoval žalovaný ve svém závěru o neudělení mezinárodní ochrany formou ochrany doplňkové, aniž by prováděl dokazování.
6. Žalobce a) dále vytkl žalovanému, že vyšel pouze ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky, čímž porušil § 23c písm. c) zákona o azylu. Opominul tak zejména zprávy nevládních organizací o situaci v Ázerbájdžánu, které uvedenou zprávu zpochybňují.
7. V souvislosti s tím poukázal žalobce a) na konkrétní části zprávy organizace Human Rights Watch o situaci v Ázerbájdžánu v roce 2016 a zprávy organizace Freedom House za téže časové údobí. S odkazem na tyto citace dospěl k závěru, že po něm nelze požadovat, aby se o obhajobu v Ázerbájdžánu byť i jen pokusil.
8. V dalším žalobním bodu žalobce a) namítl, že žalovaný v napadeném rozhodnutí vůbec neodůvodnil, zda je v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále také jen „nařízení Dublin III“ nebo „Dublinské nařízení“), s ohledem na toto nařízení a § 25 písm. i) ve spojení s § 10a písm. b) zákona o azylu, dána jeho pravomoc k meritornímu posouzení podané žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud by totiž tato pravomoc dána nebyla, musel by žalovaný řízení o žádosti coby nepřípustné zastavit.
9. Závěrem proto žalobce a) navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil pro jeho

nezákonnost a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

10. Obsahy žalob ostatních žalobců v podstatě kopírovali obsah žaloby žalobce a), včetně žalobního petitu. Ti totiž důvody pro udělení mezinárodní ochrany odvozují právě od důvodů týkajících se žalobce a).
11. Žalobce b) [zletilý syn žalobce a)] nad rámec žalobních bodů vznesených otcem dodal, že po něm nelze spravedlivě požadovat, aby se vrátil do Ázerbájdžánu bez svého otce. Vyjádřil přesvědčení, že důvod pro udělení mezinárodní ochrany je dán i v jeho případě. Nedovede si představit, že by žil bez otce a matky. Podle něj žalovaný pochybil, pokud napadené rozhodnutí opřel o závěr, že jeho otci mezinárodní ochrana poskytnuta nebyla s odkazem na rozhodnutí týkající se jeho otce. To však nebylo v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí ještě v právní moci, nemohla tedy ohledně něho platit presumpce závaznosti dle § 73 odst. 2 správního řádu. Jelikož napadené rozhodnutí bylo zcela zřejmě odvislé od důvodnosti žádosti jeho otce, byl uvedeným způsobem zbaven možnosti náležitě argumentovat nejen ve prospěch svého otce, ale i ve prospěch svůj a své matky, neboť kde není konkrétní argumentace správního úřadu, nelze ji napadat smysluplnou protiargumentací.
12. Žalobkyně c) [nezletilá dcera žalobce a)] nad rámec žalobních bodů vznesených otcem dodala, že po ní nelze spravedlivě požadovat, aby se vrátila do Ázerbájdžánu bez svého otce. Vyjádřila přesvědčení, že důvod pro udělení mezinárodní ochrany je dán i v jejím případě, a to i podle § 14b zákona o azylu. Žalovaný podle ní na jednu stranu konstatoval, že si je vědom rozporuplnosti situace, která v Ázerbájdžánu panuje, co se týká dodržování lidských práv a svobod, na druhé straně ovšem dospívá k jednoznačnému závěru, že „si je jist, že nebudeme v Ázerbájdžánu pronásledováni.“ Z odůvodnění rozhodnutí ovšem není zřejmé, z jakých konkrétních důvodů a jakými konkrétními úvahami správní orgán k takovému závěru dospěl. Podle ní žalovaný pochybil také v tom, pokud napadené rozhodnutí opřel o závěr, že jejímu otci mezinárodní ochrana poskytnuta nebyla s odkazem na rozhodnutí týkající se jejího otce. To však nebylo v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí ještě v právní moci, nemohla tedy ohledně něho platit presumpce závaznosti dle § 73 odst. 2 správního řádu. Jelikož napadené rozhodnutí bylo zcela zřejmě odvislé od důvodnosti žádosti jejího otce, byla uvedeným způsobem zbavena možnosti náležitě argumentovat nejen ve prospěch svého otce, ale i ve prospěch svůj a své matky, neboť kde není konkrétní argumentace správního úřadu, nelze ji napadat smysluplnou protiargumentací.
13. Žalobkyně d) [manželka žalobce a)] nad rámec žalobních bodů vznesených manželem dodala, že po ní nelze spravedlivě požadovat, aby se vrátila do Ázerbájdžánu bez svého manžela, jen se svými dětmi. Vyjádřila přesvědčení, že důvod pro udělení mezinárodní ochrany je dán i v jejím případě, a to i podle § 14b zákona o azylu. Žalovaný podle ní na jednu stranu konstatoval, že si je vědom rozporuplnosti situace, která v Ázerbájdžánu panuje, co se týká dodržování lidských práv a svobod, na druhé straně ovšem dospívá k jednoznačnému závěru, že „si je jist, že nebudeme v Ázerbájdžánu pronásledováni.“ Z odůvodnění rozhodnutí ovšem není zřejmé, z jakých konkrétních důvodů a jakými konkrétními úvahami správní orgán k takovému závěru dospěl. Napadené rozhodnutí tedy podle ní trpí v tomto směru nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Rovněž podle ní žalovaný pochybil také v tom, pokud napadené rozhodnutí opřel o závěr, že jejímu manželovi mezinárodní ochrana poskytnuta nebyla s odkazem na rozhodnutí týkající se žalobce a). To však nebylo v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí

ještě v právní moci, nemohla tedy ohledně něho platit presumpce závaznosti dle § 73 odst. 2 správního řádu. Jelikož napadené rozhodnutí bylo zcela zřejmě odvislé od důvodnosti žádosti jejího manžela, byla uvedeným způsobem zbavena možnosti náležitě argumentovat nejen ve prospěch svého manžela, ale i ve prospěch svůj, a to stejného důvodu, který uvedli žalobci b) a c).

III. Vyjádření žalovaného k žalobám

14. Rovněž vyjádření žalovaného ke všem žalobám byla obsahově v podstatě shodná. Žalovaný dle svého přesvědčení zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobci v průběhu správního řízení sdělili, a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. Žalobce a) nebyl členem žádné politické strany, organizace či hnutí, v místě bydliště se žádným způsobem veřejně neangažoval. Dle žalovaného navíc žalobcův příběh a jeho obavy působí nepřesvědčivě, tento v zemi původu minimálně od roku 2007 žádné potíže neměl a tyto mu ani nehrozí. Pokud by měly být jím popisované obavy ze zatčení, nelidského zacházení, mučení, nespravedlivého procesu atd. opodstatněné, jistě by se s celou rodinou v roce 2014 nevracel do země původu za matkou, nadto zde bez jakýchkoli potíží pobýval. Je pravdou, že v Ázerbájdžánu v oblasti dodržování lidských práv není vše na požadované úrovni, avšak každou žádost o udělení mezinárodní ochrany je třeba posuzovat individuálně, přičemž obavy žalobce a) zmiňované v průběhu správního řízení nepůsobí jako vážně míněné. Z informací o zemi původu rovněž vyplývá, že občan Ázerbájdžánu má možnost se domoci obrany svých práv v podobě legislativních mechanismů. Pokud se jedná o zprávy o zemi původu použité jako podklad pro vydání rozhodnutí, nemá žalovaný stanovenou žádnou povinnost, z jakých konkrétních informačních zdrojů má vycházet – dle názoru žalovaného použil informace z objektivních zdrojů. V průběhu správního řízení žalovaný ani nezjistil, že by žalobci a) hrozilo reálné nebezpečí vážné újmy tak, jak je požadováno v § 14a zákona o azylu. I touto záležitostí se měl žalovaný zabývat podrobným způsobem.
15. Pokud jde o ostatní žalobce, konstatoval, že ti svoje žádosti o mezinárodní ochranu planě odvozují od žalobce a). Oni sami v Ázerbájdžánu žádné problémy neměli. Argumentovat ve prospěch svůj či svého manžela (otce) měli možnost v průběhu celého správního řízení.
16. Žalovaný proto navrhl zamítnutí žalob pro jejich nedůvodnost.

IV. Jednání soudu

17. Ještě před zahájením jednání nařízeného na den 27. 7. 2018 spojil krajský soud věci ohledně všech žalob jednotlivých žalobců ke společnému projednání s tím, že věc bude nadále vedena pod sp. zn. 30 Az 5/2018. Pro takový postup byly totiž splněny podmínky vymezené v § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “s. ř. s”). Obsahy všech žalob byly totiž ve své podstatě shodné, žaloby spolu skutkově souvisí, což je pochopitelné s ohledem na skutečnost, že žalobci b), c) a d) odvozovali důvody pro udělení mezinárodní ochrany výlučně od důvodů vznesených v žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobcem a) [tedy svým manželem, případně otcem]. Žalobci b), c) a d) tedy žádné svoje vlastní důvody týkající se jejich osob pro udělení mezinárodní ochrany nevznegli. Spojení všech žalob ke společnému projednání považovali za vhodné i účastníci řízení.

18. Po zahájení jednání zástupce žalobců zdůraznil, že žalobci vytýkají žalovanému v daných případech zejména nesprávné zhodnocení reálné hrozby hrozícího nebezpečí po jejich návratu do vlasti a dále nedostatečné zjištění skutkového stavu ze strany žalovaného ohledně situace panující ohledně dodržování lidských práv v zemi jejich původu, tedy v Ázerbájdžánu. Dále dodal, že pokud jde o bod C žaloby ve věci spisová značka 30 Az 5/2017 (v dalších žalobách body D nebo E), tzn. námitku, že správní orgán se nezabýval dostatečně skutečností, zda v daných případech vůbec byla dána jeho kompetence k posouzení podaných žádostí o mezinárodní ochranu s ohledem na kritéria vymezená v Dublinském nařízení, tak tato námitka se do žalob dostala omylem, a nemá k ní být ze strany soudu přihlíženo.
19. Žalobce a) následně v podstatě zopakoval okolnosti, které vedly jej a jeho rodinu k odchodu z Ázerbájdžánu a následně z Ruska tak, jak je uvedl při pohovoru v přijímacím středisku. Upřesnil, že při poslední návštěvě v zemi původu v roce 2014 tam pobývali necelý měsíc. Dodal, že v červnu 2018 zemřel i třetí syn zmíněného básníka. Ázerbájdžán označil za diktaturu, kde se neprověřuje pravdivost tvrzení podezřelého. Policii jde jenom o to případ uzavřít, aby to mohli nahlásit nadřízeným.
20. Zbývající žalobci k dotazu soudu sdělili, že oni sami ve věci nic dalšího dodat nechtějí, a odkazují na výpověď svého manžela a otce. Pouze žalobkyně d) uvedla, že se někdy v květnu 2003 stalo, že jí kdosi neznámý telefonoval a sdělil jí, že jejímu manželovi a dětem může být zle.
21. K dotazům pověřené pracovnice žalovaného žalobce a) konstatoval, že na internetu se nacházejí videa blogerů, z nichž je možno zjistit, jak vypadají policejní výslechy v Ázerbájdžánu. Jedná se o násilné vynucení přiznání. Takovou hrůzu nechce podstoupit. Mohou vyslýchanému zlomit nohu nebo spoutat ruce křížem za zády. Skutečnost, že by jej v případě návratu do Ruska Ruská federace vydala zpět do Ázerbájdžánu, považoval za reálnou, a to s ohledem na uvedené varování svého známého z velvyslanectví v Moskvě. Obdobných případů je známo hodně, pro konkrétní údaje by se musel podívat na internet. Žalobce a) dále uvedl, že někdy v srpnu nebo září loňského roku přišel za jeho matkou místní pochůzkář, a ptal se po něm. Bylo to asi v srpnu nebo září loňského roku. Matka mu to sdělila telefonicky. Ten pochůzkář jí řekl, že si zjistil, že syn má pobyt hlášený v Rusku. Uvedl, že to tak nechá být, ale kdyby se vrátil, tak aby se hlásil.
22. Pokud jde o zmíněné videozáznamy o tom, jak probíhají výslechy v Ázerbájdžánu, tak když se o jejich existenci dozvěděl, tak dva zaslal svému advokátovi v soudním řízení. Týkala se jeho města. V průběhu správního řízení nevěděl, že může argumentovat i cizími případy. To pochopil až poté, co se ho na to zeptal advokát.
23. Následně žalobce a) popsal obsah jednoho z videozáznamů. Policie přijde do domu, tam zastihne otce a ptá se po synovi. Syn je doma, a oni ho následně násilím zatknou a odvezou. V nějaké místnosti se ho následně ptají „Kde je nůž, proč jsi to udělal?“. On říká „Jaký nůž? Co jsem udělal?“. Potom ho pálí zapalovačem, několik dospělých mužů si na něj lehne nebo sedne. Následující den zadrží nějakého jiného člověka. Jedná se o zloděje, který nabídne policii informaci o tom, kdo spáchal předchozího dne vraždu za pomoci nože. Oni jdou za označeným pachatelem, ten se přizná. Toho předtím vyslýchaného a neprávem obviněného propustí a řeknou mu „promiň“. To je vše.

24. Zástupce žalobců k tomu na vysvětlenou uvedl, že uvedená videa shlédl. Nejde o přímé reálně nahrávané dokumenty, ale o videa vycházející ze skutečných výpovědí a znázorňující, jak tyto záležitosti probíhaly. Ti dotyční podávají tímto způsobem svědectví o tom, jak vše probíhalo a co zažili.
25. K dotazu, proč žalobci nepožádali o mezinárodní ochranu v Rusku, žalobce a) uvedl, že to ho vůbec nenapadlo. Rusko a Ázerbájdžán jsou v podstatě bývalý Sovětský Svaz, chtěli jít za hranice Ruska někam dál.
26. Následně k dotazu soudu zástupce žalobců uvedl, že nemají žádné další návrhy na doplnění dokazování, poukázal na ty pasáže ze zpráv organizace Human Rights Watch a organizace Freedom House, které jsou uvedeny v žalobách a jsou jejich obsahem. Rovněž pověřená pracovnice žalovaného neměla návrhy na doplnění dokazování.
27. Po přednesu závěrečných návrhů, v nichž zopakovali podstatu svých stanovisek k dané věci, pak účastníci sporu zůstali na svých původních procesních návrzích.

V. Skutková zjištění a právní závěry krajského soudu

28. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. Z obsahu správních spisů ověřil následující rozhodné skutečnosti.
29. Žalobci byli do České republiky transportováni dne 31. 5. 2017 v rámci Dublinského nařízení a procedur z něj vyplývajících ze Spolkové republiky Německo. Dne 5. 6. 2017 žalobce a) poskytnul údaje k žádosti o mezinárodní ochranu. Uvedl, že se zbývajících žalobci žili jako rodina od roku 2007 v Rusku ve městě Iževsk. V roce 2003 tam jeli poprvé, pak se ještě vrátili do vlasti a od roku 2007 žili pouze v Rusku, kde měli zařízení trvalý pobyt až do roku 2020. V Ázerbájdžánu byli naposledy v roce 2014. V roce 2016 odletěli z Moskvy do Prahy, kde přespali na hotelu a pak jeli autem do Německa. Tam požádali o mezinárodní ochranu. Po deseti měsících byli transportováni do Česka. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že mu bylo vyhrožováno a to i případným zatčením. V rodině z matčiny strany byl vyhlášený ázerbájdžánský básník, který byl i poslancem a z toho důvodu měl velkou moc. Starší syn tohoto poslance byl přednostou Apšeronského regionu. Ten učinil žalobcovi nabídku, aby pro něj pracoval jako osobní ochránce. Žalobce ale jeho nabídku odmítl. V roce 2002 zemřel uvedený básník a po jeho smrti jeho starší syn začal žalobcovi vyhrožovat, protože nechápal, proč jeho nabídku odmítl. Prý odmítl jeho pomoc a důvěru. V květnu 2003 proto žalobce a) odjel s celou rodinou do Ruska, aby se této nevraživosti vyhnul. Tyto rodinné důvody označil za důvod žádosti o mezinárodní ochranu. O nevraživosti mezi ním a synem onoho básníka ví celá jeho rodina.
30. Téhož dne byl se žalobcem proveden pohovor za přítomnosti tlumočníka do jazyka ruského. Žalobce v jeho úvodu uvedl, že v Rusku pracoval v kavárně, byl tam zástupcem ředitele, barmanem i administrátorem. V Rusku žádným problémům nečelil. Z Ruska odjel proto, že byl v Ázerbájdžánu pronásledován. V roce 2007 zemřel na otravu starší syn onoho básníka, co chtěl, aby pro něj žalobce pracoval jako ochranka. Policie žalobce předvolala jako svědka, dva dny byl v cele a vyšetřován. Když ho pustili, kamarád policista mu řekl, ať z vlasti odjede, pokud chce v klidu žít. Jel tedy do Ruska. V roce 2014 zemřel i mladší syn básníka. V tu dobu nový prokurátor dané oblasti začal prověřovat i starší kauzy. Kamarád žalobce působící na velvyslanectví Ázerbájdžánu

v Rusku mu řekl, že se po žalobci v jeho vlasti shání. A mohli by jej znovu zatknout a vyslýchat. Proto se rozhodl odjet i z Ruska. Naposledy byl v Ázerbájdžánu v roce 2014 a to s celou rodinou, kdy nějakou dobu pobývali u žalobcovy nemocné matky. Jak dopadlo vyšetřování úmrtí druhého syna básníka, neví, v té době žil v Rusku. Do Německa jel proto, jelikož na ambasádě Ázerbájdžánské republiky v Praze působí člověk, který byl blízkým kamarádem toho staršího syna básníka. Kdyby se o žalobcovi dozvěděl, mohl by mu chtít uškodit, má také vazby na soudní systém v Ázerbájdžánu. To zjistil, až když odcházel z práce v Rusku, řekli mu to kolegové. Do Prahy přijeli na turistické vízum. Členové jeho rodiny žádné problémy neměli, ty jsou navázány pouze na jeho osobu. Pro případ návaru do Ruska se obává toho, že jeho případ bude otevřen a budou jej chtít vyslýchat v jeho vlasti. A že ho zatknou a pošlou do vězení. V Ázerbájdžánu když chtějí uzavřít případ, najdou třeba nevinného a budou ho tak dlouho mučit, až vezme vinu na sebe. Vyšetřovatelé se chovají nadřazeně, výhružně, urážlivě. Jiné problémy se státními orgány v zemi původu neměl. Zopakoval, že zadržen byl v roce 2007 po smrti staršího syna poslance, kdy byl otráven. Asi byl na nějakém černém seznamu.

31. Ve stejném termínu probíhaly pohovory za přítomnosti tlumočníka do jazyka ruského i s ostatními žalobci. Žalobce b) uvedl, že jeho problémy souvisí s otcem a odkázal na jeho výpověď. Žalobkyně d) uvedla, že ona sama žádné problémy v zemi původu neměla. Problémy měl její manžel v souvislosti s jeho příbuzenstvím. Ví, že manželovi byla nabídnuta práce v ochrance jeho příbuzného a že odmítl. Manžel jí do toho ale nezasvěcoval. Vše má jen z doslechu. Jednou slyšela, jak mu někdo přes telefon vyhrožuje. Problémy začaly někdy v roce 2002. O odjezdu do Ruska rozhodl manžel. Z Ruska odjeli, protože manžela někdo informoval, že mu hrozí nebezpečí. Dětem ani jí nikdo v souvislosti s manželem nevyhrožoval. Problémy se státními orgány v Ázerbájdžánu neměli. S výsledkem své nezletilé dcery nesouhlasila. Návratu do vlasti se obává proto, že se mohly vrátit problémy, které měl manžel před odchodem. Kdyby měli žalobci jistotu, že tomu tak nebude, jistě by se do vlasti vrátili.
32. Součástí správních spisů jsou rovněž žalovaným obstarané informace ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Ázerbájdžánské republice, konkrétně se jedná o Zprávu Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) – Ázerbájdžán 2016, Informaci OAMP – Ázerbájdžán – bezpečnostní a politická situace v zemi – prosinec 2016, Informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 29. 8. 2016, č. j. 108836/2016-LPTP, a Zprávu Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Ázerbájdžánu za rok 2016 ze dne 3. 3. 2017.
33. Žalobci využili možnosti seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí (ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu), k věci již nic dalšího relevantního nedodali.
34. Na základě takto zjištěného skutkového stavu věci, který nikterak nerozpörují ani žalobci v žalobách, poté dospěl krajský soud k následujícím právním závěrům.
35. Předesílá, že není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012 – 47; všechna rozhodnutí

Nejvyššího správního soudu citovaná v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz).

36. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
37. Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
38. Žalobce a) v žalobě v podstatě nerozlišoval, zda-li by mu svědčila spíše mezinárodní ochrana ve formě azylu nebo mezinárodní ochrana ve formě ochrany doplňkové. Při jednání zdůraznil dvě zásadní žalobní námitky. První z nich spočívala v tom, že žalovaný nesprávně zhodnotil reálnou hrozbu hrozícího nebezpečí po jeho návratu do vlasti. V druhé vytkl žalovanému, že nedostatečně zjistil skutkový stav panující ohledně dodržování lidských práv v zemi jeho původu, tedy v Ázerbájdžánu.
39. Krajský soud předně nemůže přisvědčit druhé z uvedených žalobních námitek. Není totiž pravdou, že by žalovaný vycházel pouze ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva vnitra České republiky a opomněl v rozporu s § 23c písm. c) zákona o azylu jiné zdroje, zejména zprávy nevládních organizací. Jak už uvedl krajský soud shora, žalovaný kromě zpráv zmíněných ministerstev České republiky vycházel rovněž ze Zprávy Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) – Ázerbájdžán 2016 a Zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Ázerbájdžánu za rok 2016 ze dne 3. 3. 2017.
40. Navíc, jak je patrné z Informace OAMP – Ázerbájdžán – bezpečnostní a politická situace v zemi – prosinec 2016 (což je materiál připravený jedním z oddělení žalovaného), ke zdrojům, k nimž bylo přihlíženo, patřily i žalobci v žalobách citované zprávy nevládních organizací Human Rights Watch a Freedom House o stavu dodržování lidských práv v Ázerbájdžánu v roce 2016. Z prvé z uvedených zpráv žalobci považovali na podporu svých tvrzení za relevantní tu pasáž, dle níž skupina OSN pro otázky arbitrární detence po své návštěvě v Ázerbájdžánu v květnu 2016 konstatovala, že obdržela velké množství svědectví o mučení a nelidském zacházení osob ve vyšetřovací vazbě a že pracovníkům mezinárodních organizací je do příslušných zařízení odepírán vstup. Ze druhé z uvedených zpráv žalobci považovali za důležité ty závěry, že soudnictví je v Ázerbájdžánu korupční, neefektivní a slouží výkonné moci. Svévolné uvěznění a detence jsou běžné a zadržení jsou často drženi po dlouhou dobu před soudním procesem. Reportováno je velké množství porušení práva na spravedlivý proces, omezení přístupu k právní pomoci, lživých konstrukcí a psychického násilí, užíváno je i mučení.
41. Z obsahu napadených rozhodnutí je ovšem zřejmé, že i těchto žalobci zvýrazněných skutečností ohledně situace v Ázerbájdžánu si byl žalovaný dobře vědom, ovšem že ani

ony nemohly mít vliv na posouzení důvodnosti žádostí žalobců o poskytnutí mezinárodní ochrany (k tomu v podrobnostech níže).

42. Krajský soud považuje za důležité ještě zmínit, s ohledem na zásadu non-refoulement, že mu není z úřední činnosti známo a nenamítala to ostatně ani strana žalující, že by v mezidobí od vydání napadených rozhodnutí do okamžiku rozhodnutí soudu o žalobách proti nim došlo v Ázerbájdžánu v tomto směru k nějaké zásadní změně oproti stavu v roce 2016, k němuž se veškeré žalovaným obstarané zprávy a informace vztahovaly.
43. Jak uvedeno shora, v další stěžejní žalobní námitce žalobce a) namítal, že právě s ohledem na stav dodržování lidských práv v Ázerbájdžánu (který dokresloval shora uvedenými citacemi ze zpráv nevládních organizací) existuje v jeho případě zcela reálná hrozba, že by mu po návratu do země původu hrozil nespravedlivý proces a následné nespravedlivé odsouzení k trestu odnětí svobody v nelidských podmínkách, případně mučení k vynucení přiznání.
44. Krajský soud nemá důvod nevěřit žalobci a) ohledně jeho tvrzení, že po úmrtí syna básníka, který mu nabídl práci v ochrance a který byl otráven v roce 2007, byl zadržen policií za účelem výslechu na dva dny. To však byl dle tvrzení žalobce a) jeho jediný konkrétní negativní kontakt s orgány státní moci v zemi původu. Do té doby žádné problémy s orgány státní moci, včetně policie, neměl a od té doby také ne. Žalobce a) navíc neuváděl, že by tento pobyt na policii probíhal nějak nekorektně, že by byl nucen k přiznání, že by proti němu bylo použito násilí apod.
45. Veškeré další žalobcem a) tvrzené obavy pak už nevyplývaly z existence nějakých konkrétních skutečností, nějakých konkrétních kontaktů s orgány státní moci, ale pouze z informací, které žalobci a) poskytly třetí osoby. Pokud jde o důvody odchodu z Ázerbájdžánu jeho kamarád policista, pokud jde o důvody jeho odchodu z Ruska jeho kamarád na ázerbájdžánském velvyslanectví v Moskvě, pokud jde o důvody odjezdu do Spolkové republiky Německo jeho kolegové z práce v Rusku (kde pracoval v kavárně). Tyto skutečnosti nejenže v očích soudu do značné míry znevěrohodňují tato žalobcova tvrzení, především však nutno přisvědčit žalovanému v tom, že tato tvrzení žalobce nejsou ničím konkrétním podložena. Obavy žalobce skutečně vyplývaly a vyplývají pouze z informací, které se k němu dostaly z doslechu, na což opakovaně žalovaný poukazoval. Žalobce a) tedy nemá žádnou konkrétní zkušenost s orgány ázerbájdžánské státní moci za situace, pokud by je např. žádal o pomoc v důsledku nezákonného dotčení svých práv, stěžoval si na jejich postup apod. A to z toho důvodu, že se v takové situaci nikdy neocítl. Ještě v roce 2014 Ázerbájdžán bez nejmenších problémů s celou svojí rodinou navštívil, necelý měsíc v něm pobýval a v klidu se zase vrátil do Ruska. Za relevantní důvod shora uvedených žalobcových obav z návratu do vlasti jistě nelze považovat dotaz tamního místního pochůzkáře vznesený na jeho matku a týkající se místa jeho pobytu, jak líčil žalobce a) při jednání soudu.
46. S ohledem na důvody, které žalobce a) uvedl jako příčinu odchodu z Ázerbájdžánu, nepřichází vůbec v úvahu aplikace ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Existenci důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu totiž žalobce a) v žalobě vůbec neuváděl.
47. Pokud jde o udělení azylu dle § 12 písm. b) téhož zákona, žalovaný se problematice existence důvodů pro udělení azylu z těchto důvodů věnoval velmi podrobně na str. 3 –

4 napadeného rozhodnutí a k jeho závěrům nemá krajský soud připomínek. Soud tedy po pečlivém posouzení výpovědí žalobce a) o tvrzených potížích v Ázerbájdžánu, které nepodpořil žádným důkazem, konstatuje, že jednání, jemuž měl být ve vlasti vystaven, nelze kvalifikovat jako azylově relevantní pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

48. Totéž lze konstatovat ohledně neudělení azylu dle § 13 a 14 zákona o azylu. V tomto směru navíc žalobce a) vůči napadenému rozhodnutí žalovaného žádné výtky nevnesl.
49. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
50. V odůvodnění této části rozhodnutí žalovaný vycházel jak z informací od žalobce a), tak z informací získaných v průběhu správního řízení, které lze označit za objektivní, transparentní a aktuální v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Žalobce a) neuvedl a žalovaný ani soud nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by žalobci a) mohla v případě návratu do vlasti hrozit vážná újma formou uložení nebo vykonání trestu smrti, neboť jak vyplývá z informace OAMP ze dne 14. 12. 2016, Ázerbájdžán patří mezi státy, které trest smrti zrušily, a to pro všechny trestné činy.
51. Žalovaný se vypořádal i s neexistencí hrozby v podobě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, když mj. přilehavě poukázal na čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a související judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, podle které pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení předmětného článku. Aby byl případný trest ponižující, muselo by doprovodné ponižení a pokoření dosáhnout mimořádného stupně úrovně, jejíž ohodnocení závisí na souhrnu všech okolností případu. Žalobcem a) popisované potíže nelze subsumovat pod výše definovanou hrozbu vážné újmy. Nadto, jak je již výše uvedeno, situaci v Ázerbájdžánu nelze označit za případ, kdy by státní orgány nebyly schopny a ochotny zajistit ochranu svým občanům, jak namítá žalobce a) ve své žalobě. Pouhá skutečnost, že tak žalobce a) neučinil, nemůže odůvodňovat závěr, že by mu taková ochrana nebyla poskytnuta, resp. že by byla poskytnuta neúčinně (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 6 Azs 8/2003).
52. Pokud jde o reálnou existenci hrozby žalobci a), tedy že by mu po návratu do země původu hrozil nespravedlivý proces a následné nespravedlivé odsouzení k trestu odnětí svobody v nelidských podmínkách, případně mučení k vynucení přiznání, soud odkazuje na svoje shora již vyslovené závěry. Ve shodě se žalovaným nepovažuje takovou hrozbu za prokázanou. Jak už je uvedeno shora, žalobce a) ohledně reálnosti

těchto obav odkazuje na citované pasáže ze zpráv nevládních organizací o situaci v Ázerbájdžánu, ovšem že by takové nebezpečí reálně hrozilo také jemu, nikterak nedoložil. Krajský soud tak plně souhlasí se závěrem žalovaného, že žalobci a) v případě návratu do vlasti hrozba vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, ani ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva k čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech, nehrozí.

53. Žalovaný se vypořádal i s otázkou, zda by žalobci a) mohla hrozit nějaká újma v souvislosti s tím, že v zahraničí požádal o mezinárodní ochranu. Zde odkázal na Zprávu Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) – Ázerbájdžán 2016 z 24. 1. 2017, z níž nevyplývá, že by byli neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu po návratu do Ázerbájdžánu nějakým způsobem perzekuováni, diskriminováni či znevýhodňováni ze strany státních orgánů či soukromých osob.
54. Závěrem žalovaný zdůvodnil, jakým způsobem dospěl k závěru, že v Ázerbájdžánu neprobíhá žádný mezinárodní nebo vnitřní ozbrojený konflikt a že vycestování žalobce a) není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
55. Soud má po provedeném přezkumu za to, že žalovaný se dostatečně a přezkoumatelným způsobem zabýval všemi zákonnými důvody pro udělení některé z forem doplňkové ochrany, jakož i posouzením hledisek vážné újmy dle § 14a odst. 2 zákona o azylu, a proto se s jeho závěry a odůvodněním i této části rozhodnutí ztotožňuje a dovoluje si na ně v podrobnostech odkázat.
56. Žalobce a) nesplňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny dle § 14b zákona o azylu, neboť netvrdil ani nebylo prokázáno, že by některému jeho rodinnému příslušníkovi byla udělena doplňková ochrana ve smyslu tohoto ustanovení.
57. Krajský soud ještě dodává, že žalobce a) velmi nevěrohodným způsobem odůvodnil skutečnost, proč nepožádal o mezinárodní ochranu v Ruské federaci, kde našel útočiště po incidentu v roce 2007, mnoho let tam s rodinou žil a minimálně do roku 2020 žít mohl, byl tam etablován. Tvrzení, že o tom vůbec neuvažoval, protože Rusko i Ázerbájdžán jsou v podstatě bývalý Sovětský svaz, a domněnka (opět ničím nepodložená), že by v Rusku rovněž nebyl v bezpečí, vyzněly velmi nepřesvědčivě a nedůvěryhodně.
58. Pokud jde o zbývající žalobce, pak ti svoje žádosti o mezinárodní ochranu odvozovali výlučně od důvodů žalobce a), tedy svého manžela, případně otce. V úvahu tedy přicházelo poskytnutí mezinárodní ochrany buď podle § 13 nebo podle § 14b zákona o azylu. Za situace, kdy žalobci a) nebyl udělen ani azyl dle § 12 či 14, ani doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu, nemohla být mezinárodní ochrana poskytnuta ani ostatním žalobcům. V souvislosti s tím krajský soud konstatuje, že žalovaný nepochybil, pokud obdobné svoje závěry odůvodnil odkazem na vydání zamítavého rozhodnutí o žádosti žalobce a), byť v té době ještě nebylo v právní moci (všechna žalobci napadená rozhodnutí žalovaného byla vydána ve stejný den). Nutno totiž zdůraznit, že nabytí právní moci tohoto zamítavého rozhodnutí vůči žádosti žalobce a) o poskytnutí mezinárodní ochrany byl odvislé toliko od doručení tohoto rozhodnutí žalobci a). Řádný opravný prostředek proti němu nebyl přípustný. Vyčkávat tedy s vydáním rozhodnutí o žádostech žalobců b) až d) o mezinárodní ochranu do okamžiku, kdy zamítavé rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu bude doručeno žalobci a), od

něhož svoje žádosti odvozovali, by bylo projevem formalismu. Postup žalovaného totiž neměl žádný negativní vliv ať už na hmotná či na procesní práva žalobců b) až d). Ti měli možnost a příležitost hájit nejen práva svá, ale podpořit i žádost žalobce a) v průběhu celého správního řízení, čehož také využili. Ostatně ani při znalosti obsahu rozhodnutí žalovaného o žádosti o mezinárodní ochranu žalobce a) v rámci žalob a v průběhu přezkumného soudního řízení ohledně dotčených rozhodnutí žalovaného s žádnými novými tvrzeními na podporu žalobce a) nepřišli.

59. Pokud jde o důvody pro udělení humanitárního azylu žalobců b) až d) dle § 14 zákona o azylu, závěry žalovaného v tomto směru žalobami napadeny nebyly. Nad rámec uvedeného krajský soud proto pouze konstatuje, že žalovaný se touto problematikou zabýval velmi podrobně, a to zejména u žalobce b) s ohledem na jeho tvrzené zdravotní problémy.
60. Krajský soud tak uzavírá, že neshledal vady správních řízení, která předcházela vydání napadených rozhodnutí, žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav věci, rozhodnutí byla vydána v souladu se zákonem, proto žaloby jako nedůvodné zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
61. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný, který měl ve věci plný úspěch, by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem proti žalobcům, kteří ve věci úspěch neměli, tohoto svého práva se však při jednání soudu výslovně vzdal.

poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 27. července 2018

JUDr. Jan Rutsch v. r.
samosoudce